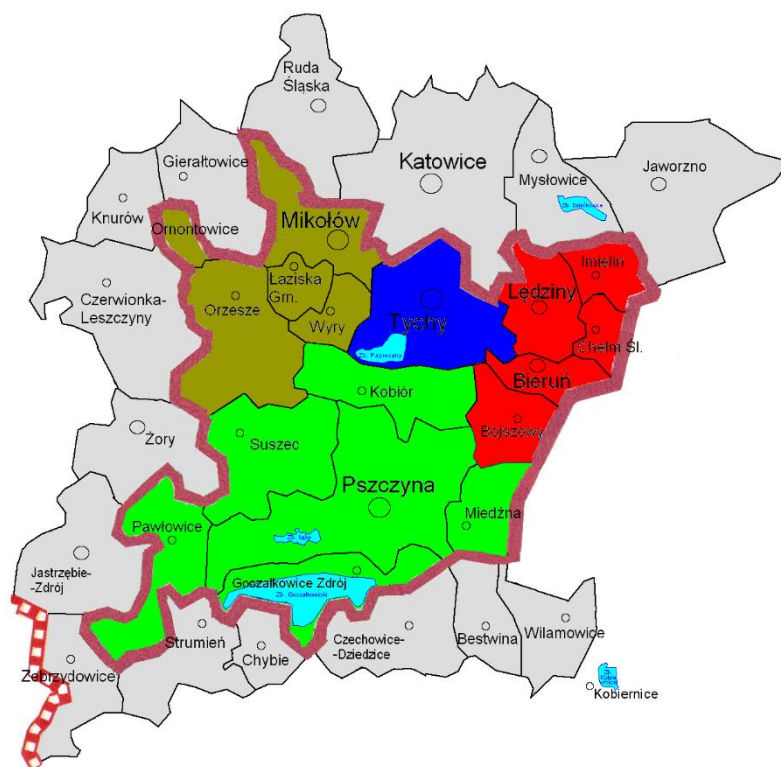

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
TYSKIEGO GRODZKIEGO
w 2023 roku**

*Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych*

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczyński	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	2881	1073	1893	2305	8152
Liczba ludności	123105	59568	99602	110958	393 233

Spis treści:

1.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE TYSKIM GRODZKIM	4
2.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ	8
3.	OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	17
4.	ODDZIAŁ LABORATORYJNY	24
5.	OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH	27
6.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	29
7.	OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	32
8.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	36

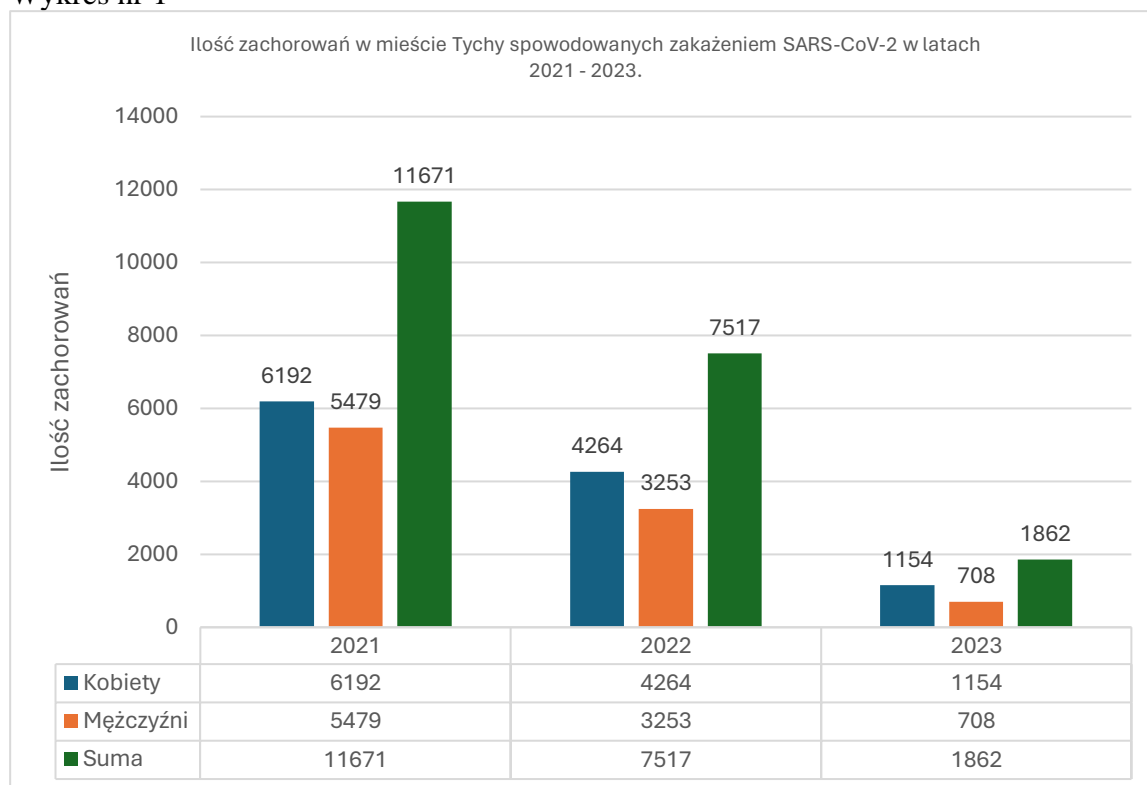
1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W MIEŚCIE TYCHY

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

W 2023 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 4376 chorób zakaźnych, co stanowiło 35,29 % ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem. W porównaniu do 2022 r. spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (spadek o 75,23%). W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzono wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

Ogółem w 2023 r. wykazano 1862 zachorowania na COVID-19 (wykres nr 1), co stanowiło 39 % wszystkich zarejestrowanych chorób w mieście Tychy. Zachorowało 1154 kobiety i 708 mężczyzn. Z powodu choroby COVID – 19 ogółem z terenu objętego nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach zmarło 11 osób, w tym 9 osób z miasta Tychy (7 kobiet i 2 mężczyzn).

Wykres nr 1

Rycina 1. Ilość zachorowań w mieście Tychy spowodowanych zakażeniem SARS-CoV-2 w latach 2021 - 2023.

W 2023 r. zwiększyła się liczba chorób zgłoszonych przez lekarzy zgodnie z wykazem zakażeń i chorób zakaźnych ujętym w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (w porównaniu do 2022 r. zaobserwowano wzrost o 44,76 %). Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego stanowiły 10,6 % wszystkich wykazanych chorób z miasta Tychy, wśród nich można wyróżnić między innymi:

- 39 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella;
- 107 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez Clostridioides difficile;

- 27 wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy;
- 18 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami);
- 258 biegunek i zapaleń żołądkowo jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 79 u dzieci do lat 2).

Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 21,41 % wszystkich wykazanych chorób z miasta Tychy, w tym wykazano;

- 258 płonic (wzrost w porównaniu do 2022 r. o 330,77 %);
- 661 osp wietrznych (spadek w porównaniu do 2022 r. o 13,82 %);
- 18 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus Pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych lub skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono:

- 21 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu B;
- 8 wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu C.

Zarejestrowano 56 nowych nosicieli antygeny HBs i 37 nosicieli HCV.

Ponadto wystąpiły:

- 4 zachorowania na lambliozę;
- 3 sporadyczne zachorowania na listeriozę;
- pojedyncze zatrucie naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm (grzyby) oraz zespół wstrząsu toksycznego wywołany *Streptococcus pyogenes*.

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 20 nowych nosicieli.

W mieście Tychy w 2023 r. zarejestrowano 13 ognisk zakażeń epidemicznych.

W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne. Przyczyną wystąpienia 7 ognisk epidemicznych był wirus SARS-CoV-2, ogniska te wystąpiły w szpitalach.

Poza ogniskami COVID-19 w powiecie wystąpiło 6 ognisk o innej etiologii, w tym:

- 2 ogniska epidemiczne wywołane przez bakterię *Clostridioides difficile* (ognisko zarejestrowane w szpitalu);
- 1 ognisko wywołane przez bakterię *Klebsiella pneumoniae* NDM (ognisko zarejestrowane w szpitalu);
- 1 ognisko wywołane przez bakterię *Klebsiella pneumoniae* KPC (ognisko zarejestrowane w szpitalu);
- 2 wywołane przez bakterię *Salmonella*, stwierdzone wśród dzieci uczęszczających do żłobków.

Zachorowania na grypę oraz przypadki grypopodobne występują sezonowo. Obserwuje się największy wzrost w sezonie jesiennym, zimowym i wiosennym. W 2023 r. na terenie objętym nadzorem przez PPIS w Tychach zarejestrowano 663 (w tym w mieście Tychy – 227) zachorowania na grypę potwierdzoną szybkim testem antygenowym. Zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 184. Najwięcej osób zachorowało w I kwartale analizowanego roku tj. 130, a najmniej w III kwartale tj. 4 osoby.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

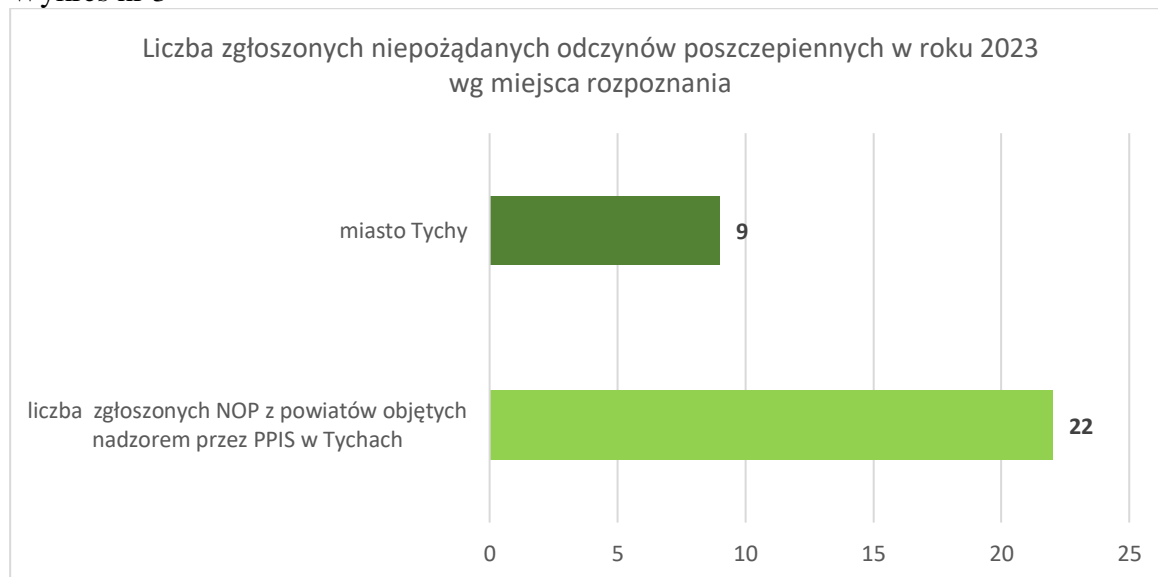
W mieście Tychy obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 35 punktach szczepień. W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 24503 osoby.

W 2023 r. na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1532 osoby uchylające się od obowiązku szczepień, z tego w mieście Tychy – 446. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień w mieście Tychy o 0,45 %. Wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym

podejmowano działania tj. weryfikację spraw w zakresie uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych, wezwania do wykonania obowiązku szczepień, przekazanie wniosku wraz z tytułem wykonawczym w celu egzekucji administracyjnej obowiązku szczepień do Wojewody Śląskiego (zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów prawa).

W 2023 r. zarejestrowano 22 niepożądane odczyny poszczepienne, w tym 9 na terenie miasta Tychy, które zaklasyfikowano jako łagodne (wykres nr 3).

Wykres nr 3

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień,
- przeprowadzono kontrole instruktażowe nowych punktów szczepień,
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym,
- rozpoczęto dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień. Działania te wpisują się w realizację założeń i celów Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2023 r. obejmowała nadzorem 873 podmioty lecznicze, z czego w mieście Tychy - **363**, co stanowi 41,6% ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres 4).

W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – 8, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 157 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek – 198 (tabela 1). Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w mieście Tychy realizowane były przez 6 szpitali, w tym 3 szpitale jednodniowe oraz 2 podmioty realizujące inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 4

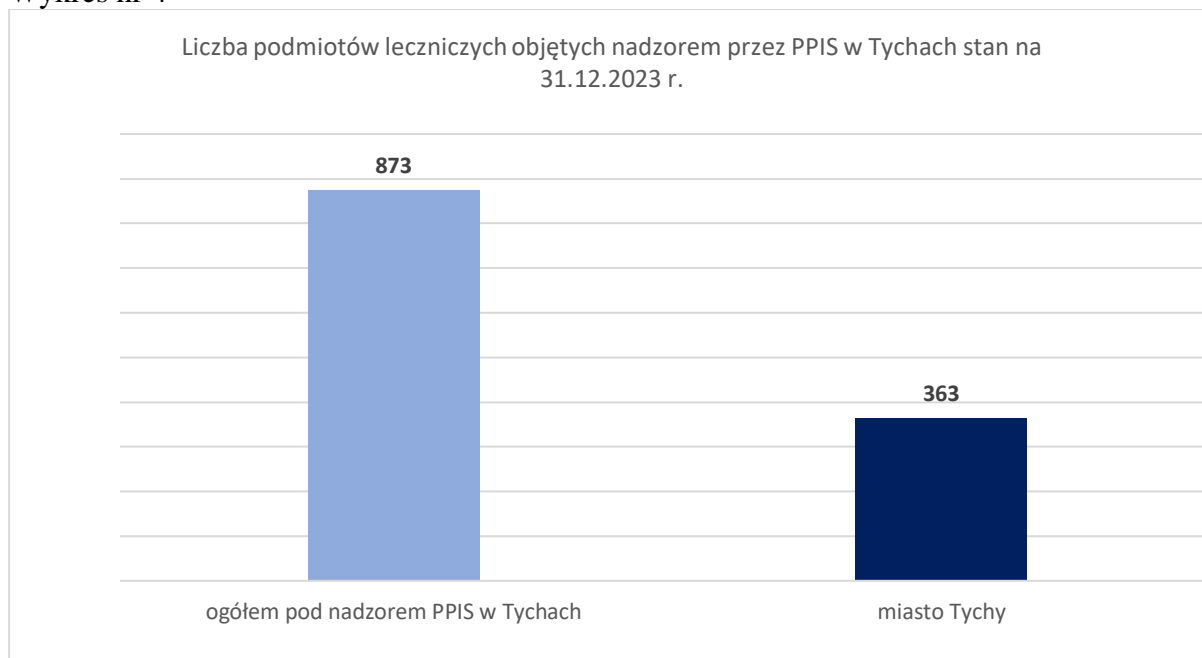

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w Mieście Tychy w 2023 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	8
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	157
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	198
4	Ogółem	363

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **108** kontroli, w tym: **71** kontroli planowych, **37** ponadplanowych. Kontrole ponadplanowe dotyczyły oceny realizacji szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych, w tym oceny procedur postępowania z preparatami szczepionkowymi, zgłaszania podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z ich powodu, podejrzenia występowania insektów w lokalach mieszkalnych, rekontroli wykonania nakazu decyzji administracyjnej.

Trzy kontrole wykazały nieprawidłowości w zakresie: braku wdrożenia i nadzorowania procedury dotyczącej dezynfekcji powierzchni, nie zapewnienia w podmiocie sprzętu i urządzeń o powierzchni umożliwiającej skuteczne przeprowadzanie procesów dezynfekcji, postępowania z odpadami medycznymi, wdrożenia i nadzoru nad procedurą w zakresie przechowywania preparatów szczepionkowych.

Wydano ogółem 15 decyzji administracyjnych w tym 4 nakazujące usunięcie nieprawidłowości w podmiotach leczniczych, 6 decyzji zakazujących pracy, przy

wykonywaniu której istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby oraz 5 decyzji płatniczych.

W 2023 r. rozpatrzono 5 skarg, które dotyczyły uciążliwości dla ludzi w związku z występowaniem insektów (pluskiew) w lokalach mieszkalnych. Skargi zaklasyfikowano jako niezasadne.

Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które na bieżąco analizowano i rejestrowano. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2023 r. zarejestrowano ogółem 714 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych. U mieszkańców Miasta Tychy stwierdzono 293 czynniki potwierdzające zakażenie, co stanowiło 41,04 % wszystkich zgłoszeń;

W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły czynniki potwierdzające zakażenie *Clostridioides difficile*, *Salmonella*, *Klebsiella Pneumoniae*, wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV), *Borrelia Burgdorferi*.

Wnioski:

- Sytuacja epidemiologiczna zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nie budzi zastrzeżeń. W porównaniu do poprzednich lat spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Podejmowane działania przeciwepidemiczne przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz działania mające na celu poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych, miały skuteczny wpływ na ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych wśród mieszkańców miasta Tychy.
- Konieczne jest kontynuowanie zadań dotyczących ochrony zdrowia publicznego w szczególności w zakresie nadzoru nad podmiotami leczniczymi ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych oraz działań prowadzonych wobec osób uchylających się od tego obowiązku.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uzyskują, utrzymują i przedstawiają dowody potwierdzające odpowiednią kulturę bezpieczeństwa żywności.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

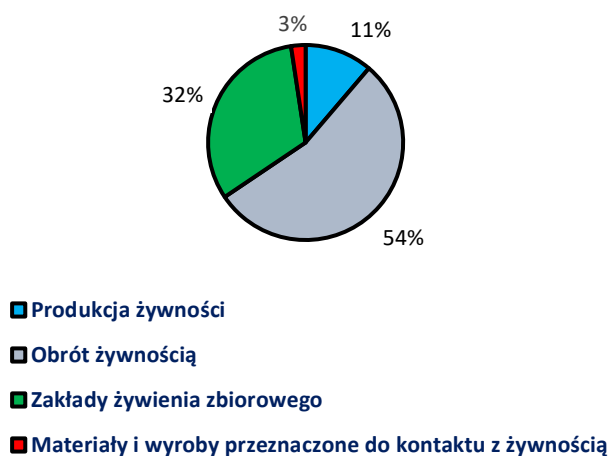
W 2023 r. nadzorowano 4546 zakładów usytuowanych na terenie 4 powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast.

Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2023 r. wg. rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1428 kontroli urzędowych w tym 3 kontrole w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wydano 108 decyzji administracyjnych, z czego 87 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 4 dotyczące unieruchomienia zakładów i 1 zakaz wprowadzania do obrotu, 1 decyzja o odmowie zatwierdzenia oraz 1 decyzja zatwierdzająca warunkowo.

Winnych uchybień ukarano 152 mandatami. Ponadto skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 100 ust. 1 pkt 8) ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, 1 zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym w art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448), poprzez wprowadzanie do obrotu środka spożywczego powszechnie spożywanego szkodliwego dla zdrowia lub życia.

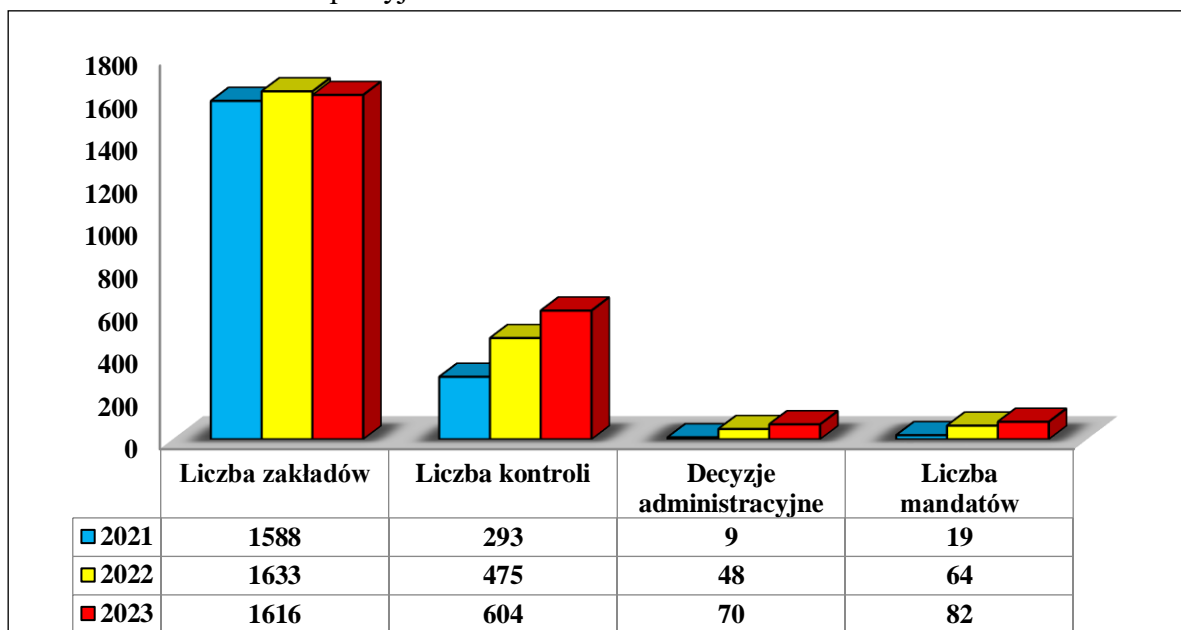
W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 616 próbek, w tym 563 próbki żywności, 7 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 20 próbek zmiotków i wytrzępeków z koszyków oraz 26 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych na terenie powiatu tyskiego grodzkiego

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się 1616 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 604 kontrole urzędowe. Wydano 70 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Winnych uchybień ukarano 82 mandatami karnymi. (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Działania kontrolne i represyjne w latach 2021 – 2023

Zakłady produkcji żywności

W 2023 r. w ewidencji znajdowały się 94 zakłady, w których przeprowadzono 57 kontroli sanitarnych. Wydano 10 decyzji administracyjnych, nałożono 6 mandatów karnych.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to: ściany brudne, zawilgocone, pokryte pleśnią; brudne, uszkodzone podłogi; koszyczki do rozrostu i garowania ciasta z tworzywa sztucznego bardzo uszkodzone, popękane z ubytkami; obecność zanieczyszczeń biologicznych w tym żywych larw w zmiotkach i wytrzępkach z koszyczków do rozrostu i garowania ciasta oraz w pomieszczeniach produkcyjnych; urządzenia chłodnicze do przechowywania surowców i gotowych wyrobów brudne; brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, co stwarza możliwość wtórnego zanieczyszczenia żywności; prowadzenie działalności niezgodnie z decyzją o zatwierdzeniu zakładu; wykorzystywanie do produkcji środków po upływie daty minimalnej trwałości oraz po terminie przydatności do spożycia. Stanowiska pracy niewykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	6
Automaty do lodów	3
Wytwórnice tłuszczów roślinnych	0
Piekarnie	16
Ciastkarnie	15
Przetwórnice owocowo-warzywne	2
Browary i słodownie	2
Zakłady garmażeryjne	2
Wytwórnice makaronów	1
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Wytwórnice substancji dodatkowych	1
Producenci pierwotni	3

Dostawcy bezpośredni	1
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	19
Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	5
Producenci żywności w warunkach domowych	9
Inne wytwórnie żywności	7

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się 920 zakładów, w których przeprowadzono 321 kontroli urzędowych. Wydano 29 decyzji administracyjnych, nałożono 40 mandatów karnych.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to: brudne, zakurzone, zapajęczone ściany z ubytkami oraz zaciekami; sufity bardzo zapajęczone, brudne; brak dopływu bieżącej ciepłej wody przy wszystkich punktach wodnych; zniszczona z ubytkami podłoga; niezabezpieczenie obiektu przed dostępem much; nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych, w tym nietrwałych mikrobiologicznie tj. w temperaturze niezgodnej z zaleceniem producenta, poza urządzeniem chłodniczym; środki spożywcze nieopakowane, trwałe mikrobiologicznie niezabezpieczone przed wszelkimi zanieczyszczeniami w tym od stronu konsumenta.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	506
Kioski spożywcze	73
Apteki	43
Magazyny hurtowe	48
Obiekty ruchome i tymczasowe	51
Środki transportu żywności	50
Inne obiekty obrotu żywnością	149

Zakłady Żywnienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte).

W 2023 r. w ewidencji znajdowały się 552 zakłady, w których przeprowadzono 222 kontrole urzędowe. Wydano 31 decyzji administracyjnych, nałożono 36 mandatów karnych. Wydano 2 decyzje unieruchomienia zakładów w związku z nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym.

Ponadto skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 100 ust. 1 pkt 8) ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz 1 zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym w art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448), poprzez wprowadzanie do obrotu środka spożywczego powszechnie spożywanego szkodliwego dla zdrowia lub życia człowieka.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to: brak bieżącej ciepłej i zimnej wody we wszystkich punktach wodnych w zakładzie; brudne, oszronione urządzenia chłodnicze i zamrażalnicze; brudne urządzenia i sprzęty; przechowywanie i eksponowanie pieczywa w sposób niehigieniczny; nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie, niezgodnie z zaleceniem producenta; wprowadzanie do produkcji środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia; składowanie warzyw i owoców o zmienionych cechach organoleptycznych.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	113
Zakłady małej gastronomii	232
Stołówki pracownicze	10
Bufety przy zakładach pracy	6
Bloki żywienia w szpitalach	4
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	10
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	25
Stołówki szkolne	25
Stołówki w przedszkolach	71
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	4
Zakłady usług cateringowych	10
Inne zakłady żywienia	42

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

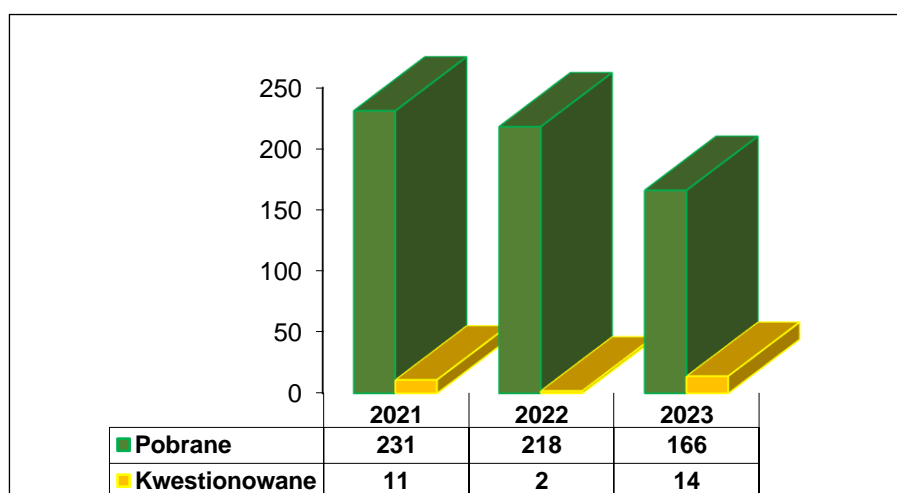
Nadzorem objęto 7 wytwórni i 43 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W tej grupie zakładów przeprowadzono 3 kontrole. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

W 2023 r. na terenie powiatu tyskiego pobrano do badań laboratoryjnych 166 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Kwestionowano 14 próbki żywności (wykres nr 3).

Wykres nr 3

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2021-2023

Przyczyną kwestionowania próbek była:

pod względem zanieczyszczeń biologicznych:

- obecność szkodników zbożowo-mącznych w wytrzępkach z koszyków do rozrostu i garowania ciasta oraz zmiotkach z podłóg pobranych w piekarni;
- obecność martwego pasożyta w rybie wędzonej;

pod względem zanieczyszczeń mikrobiologicznych:

- obecność bakterii *Campylobacter* w podrobach z drobiu;
- obecność bakterii *Salmonella* w przetworze mięsny, jajach i próbkach pokarmowych.

Wnioski i interwencje

Rozpatrzono 27 wniosków, z czego 10 było zasadnych. Wydano 5 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję o unieruchomienie, 3 decyzje natychmiastowe, 1 decyzję terminowa. Pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki produktów: piwo - próbkę oznaczono jako niekwestionowaną i 1 próbkę ryby wędzonej – próbkę oznaczono jako kwestionowaną.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

Wnioski o interwencje		
rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2021	26	6/2100
2022	20	9/2100
2023	27	11/2900

Nadzór nad importem/eksportem

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 6 kontroli, skontrolowano 8 partii środków spożywczych, wydano 6 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Eksport: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 4 kontrole, skontrolowano 15 partii żywności przeznaczonej na eksport, wydano 4 świadectwa jakości zdrowotnej.

Nie przeprowadzono kontroli granicznej środków spożywczych przywożonych z Ukrainy.

Akcje i działania dodatkowe**1. Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży**

W 2023 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- zimowego przeprowadzono 4 kontrole, w tym 2 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 2 kontrole zakładów usług cateringowych, które dostarczały posiłki dla uczestników wypoczynku zimowego. W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono: nieprawidłowe pobieranie i przechowywanie próbek żywności. W związku z powyższym nałożono 1 mandat karny. Nie odnotowano skarg.
- letniego przeprowadzono 2 kontrole, w tym 1 kontrolę zakładu żywienia zbiorowego otwartego, 1 kontrolę zakładu usług cateringowych, który dostarczał posiłki dla uczestników wypoczynku letniego. W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono: brak porządku i czystości w zakładzie; środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia; przechowywanie środków spożywczych w temperaturze niezgodnej z zaleceniami producenta; niesprawne technicznie urządzenie chłodnicze, w którym przechowywano próbki żywności; nieprawidłowe przechowywanie termoportów gastronomicznych do transportu gotowych posiłków, tj. bezpośrednio na brudnej podłodze w korytarzy komunikacyjnym. Stwierdzone nieprawidłowości skutkowały nałożeniem 2 mandatów karnych, wydaniem 1 decyzji unieruchomienia działalności zakładu oraz 1 decyzji administracyjnej z terminem natychmiastowej wykonalności. W ramach dochodzenia epidemiologicznego prowadzonego w związku z wystąpieniem ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową, pobrano 5 próbek

wymazów sanitarnych oraz 3 próbki pokarmowe posiłków, w tym 2 kwestionowano w kierunku obecności bakterii *Salmonella* spp. w 25g. Nie odnotowano skarg.

2. Imprezy plenerowe/masowe

W okresie letnim skontrolowano działalność podmiotów prowadzoną na imprezach plenerowych/masowych: 25-lecie AUKSO Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy, Rock na Plaży 2023 w miejscowości Tychy. Przeprowadzono 4 kontrole zakładów. W 1 punkcie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku bieżącej ciepłej i zimnej wody, za co strona została ukarana mandatem karnym.

3. Jednostki systemu oświaty.

W roku 2023 przeprowadzono 11 kontroli w stołówkach i wydawalniach szkolnych, 14 kontroli w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych. W 4 sklepikach szkolnych oraz w 1 stołówce w zakładzie specjalnym i wychowawczym przeprowadzono kontrole, które dotyczyły zatwierdzenia działalności w zakładzie.

W trakcie kontroli kompleksowej w 1 przedszkolu stwierdzono następujące nieprawidłowości: brak ciepłej wody przy wszystkich punktach wodnych w wydawalni posiłków, nieprawidłową temperaturę w urządzeniu chłodniczym, magazynowanie brudnych jaj w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania gotowych do spożycia środków spożywczych przeznaczonych dla dzieci. Powyższe skutkowało nałożeniem 2 mandatów karnych oraz wydaniem 1 decyzji administracyjnej.

4. Ocena żywienia w szpitalach

W ramach polecenia dotyczącego wzmożenia nadzoru m.in. w zakresie żywienia w szpitalach przeprowadzono 3 kontrole w trakcie, których w 3 placówkach wykonano ocenę żywienia z wykorzystaniem arkusza oceny dekadowej jadłospisów. W 2 przypadkach sposób żywienia w szpitalu był zadowalający, natomiast w 1 wymagał poprawy.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w analizowanych dietach podstawowych należy zaliczyć: brak pełnowartościowego białka w niektórych głównych posiłkach; niedostateczną ilość mleka i przetworów mlecznych w tym napojów fermentowanych; niezapewnienie odpowiedniej ilości warzyw i owoców w planowanych posiłkach, w szczególności warzyw w postaci surowej; brak zróżnicowania kolorystycznego i smakowego oferowanych posiłków.

5. Akcja WYTWÓRNIE LODÓW, AUTOMATY DO LODÓW

Z uwagi na sygnały medialne dotyczące złej jakości zdrowotnej lodów przeprowadzono akcję własną, w trakcie której wykonano 2 kontrole. Nałożono 3 mandaty karne. Wydano 2 decyzje z terminem natychmiastowej wykonalności. Stwierdzone nieprawidłowości: bardzo brudne urządzenia produkcyjne; brudne urządzenia chłodnicze i zamrażalnicze; witryna ekspozycyjna na ciasta z zapleśniałymi resztki żywności; bardzo oszronione urządzenie zamrażalnicze służące do przechowywania zapasu lodów; brudna szafa przelotowa oraz zastawa stołowa, w niej przechowywana, szklanki tłuste z zaciekami; stwierdzono obecność insektów w pomieszczeniu produkcyjnym tj. muchy i mrówki w urządzeniach chłodniczych i na blatach produkcyjnych; pomieszczenie socjalne wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem jako pomieszczenie magazynowe wstawiono urządzenie zamrażalnicze na zapas lodów, przechowuje się również materiały opakowaniowe, brak porządku; zalegające w magazynie duże ilości środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia, dacie minimalnej trwałości.

6. Akcja KEBAB

W związku z licznymi interwencjami dotyczącymi niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w zakładach wprowadzających do obrotu dania typu KEBAB w ramach akcji własnej przeprowadzono 15 kontroli, nałożono 5 mandatów karnych. Wydano 1 decyzję unieruchomienia, 3 decyzje z terminem natychmiastowej wykonalności.

Stwierdzone niezgodności dotyczyły: nieprawidłowego przechowywania środków spożywczych w urządzeniu zamrażalniczym; brudne urządzenia zamrażalnicze, w których przechowywane są środki spożywcze; magazynowanie środków spożywczych - kebabów, w zmiennej, niestabilnej temperaturze urządzenia zamrażalniczego, niezgodnej z zaleceniami producenta; brak bieżącej ciepłej i zimnej wody w pomieszczeniu obróbki wstępnej warzyw; brak bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w pomieszczeniu produkcyjnym zakładu oraz w ubikacji; brak drożności w odpływie wody przy umywalce do mycia rąk w pomieszczeniu produkcyjnym; brak prawidłowej odzieży ochronnej pracowników tj. personel przy produkcji bez odzieży ochronnej, brak nakrycia głowy; brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem owadów, gryzoni, stwierdzono na zapleczu w ścianie otwór wentylacyjny niezabezpieczony; zatrudnianie w zakładzie osób, które nie posiadają orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno - epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby; sosy majonezowe przechowywane poza urządzeniem chłodniczym.

7. Akcja „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 2 zakłady, w których pobrano 4 próbki zmiotków oraz wytrępków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości. Razem przeprowadzono 2 kontrole związane z poborem próbek. W związku ze stwierdzeniem w badanych próbkach obecności szkodników zbożowo-mącznych, wydano 2 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujących przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 2 mandaty karne.

8. Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, nowa żywność, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacone witaminami i składnikami mineralnymi).

W 2023 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono 3 kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety: w tym 2 kontrole stron internetowych, 1 kontrolę w magazynie. Podejmowane działania dotyczyły m.in.: przypisywania środkom spożywczym właściwości zdrowotnych i leczniczych. W następstwie podjętych działań przedsiębiorcy poprawili informacje na stronach internetowych. Pouczono przedsiębiorców o obowiązujących przepisach prawa żywnościowego.

W ramach nadzoru w 2023 r. pobrano do badań laboratoryjnych 13 próbek suplementów diety, 5 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym żywność dla dzieci, 1 próbkę żywności wzbogaconej. Próbek nie kwestionowano.

9. Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 2 żłobki z posiłkami dostarczonymi przez firmy cateringowe. Teoretycznie przeanalizowano 2 próbki zestawień dekadowych z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. Najczęstsze nieprawidłowości dotyczyły m.in.: zawyżonej wartości energetycznej posiłków, nieprawidłowego rozdziału energii pochodzącej z białka i tłuszczu oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności wapnia.

10. Akcja lato

W związku z ww. akcją oceną objęto: wytwórnie lodów, automaty do lodów, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Przeprowadzono ogółem 93 kontrole urzędowe, nałożono 3 mandaty karne, wydano 19 decyzji administracyjnych. Pobrano do badań 5 próbek kebabu mrożonego, z których 2 były kwestionowane na obecność bakterii *Salmonella*.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to: nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych niezgodnie z zaleceniami producentów na etykietach, w zawyżonej temperaturze; stosowanie do produkcji środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości oraz terminu przydatności do spożycia, a także o zmienionych cechach organoleptycznych- zapleśniałych; powtórne zamrażanie produktów (przechowywanie w urządzeniu zamrażalniczym, w stanie ponownego zamrożenia, skrojonego, odpieczonego oraz niezabezpieczonego przed zanieczyszczeniem mięsa typu kebab, przeznaczonego do ponownego wprowadzenia do obrotu); brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych, produkty gotowe przechowywane z surowcami (przechowywanie w urządzeniu chłodniczym wyrobów gotowych przeznaczonych do spożycia wraz z warzywami niepoddanymi obróbce wstępnej); brak porządku i czystości w zakładzie: brudne urządzenia chłodnicze wewnątrz oraz na zewnątrz, z zalegającą warstwą brudu w uszczelkach, brudny sprzęt produkcyjny, zbędne rzeczy złożone w przypadkowych miejscach, brudne podłogi z widocznymi, zalegającymi okruchami, resztkami poprodukcyjnymi, oraz brudny, zatłuszczony sprzęt meblowy z widocznymi resztkami żywności; brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Pracownik Inspekcji Weterynaryjnej w Tychach przeprowadził 2 szkolenia pracowników sekcji NS-HŻŻ, których tematem było: Jakość zdrowotna ryb. Nadzór Inspekcji Weterynaryjnej nad stawami hodowlanymi; *Listeria monocytogenes* w produktach pochodzenia zwierzęcego.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną:

Wypełniając zapisy porozumienia o współpracy przesłano informację do Inspekcji Farmaceutycznej o zamiarze przeprowadzenia kontroli tematycznej w zakładach podlegających wspólnemu nadzorowi oraz o zamiarze poboru próbek do badań laboratoryjnych.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska:

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia przeprowadzono 2 kontrole, w trakcie których pobrano do badań 1 próbkę owoców miękkich oraz 1 próbkę warzyw w kierunku zawartości metali. Próbek nie kwestionowano.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

Zwiększona liczba przeprowadzonych kontroli w 2023 r. skutkowałą zwiększoną ilością wydanych decyzji i nałożonych mandatów karnych w porównaniu do 2022 r.

Pojawiające się zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa żywności wymagają nieustannego przestrzegania istniejących Procedur Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP, jak również wzmocnienia kontroli wewnętrznej w zakładach przez wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w łańcuchu żywnościowym oraz wzmocnionych działań PIS i innych organów urzędowej kontroli żywności.

Reasumując, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej stale podejmują działania mające na celu realizację założonych przez prawo żywnościowe standardów, które mają na względzie zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Higieny Komunalnej i Środowiska objętych jest **1926** obiektów, z czego w powiecie tyskim znajduje się łącznie **645** obiektów, w tym **157** placówek służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na nadzorowanym terenie łącznie **501** kontroli sanitarnych, w tym **161** kontrole na terenie powiatu tyskiego.

Obiekty użyteczności publicznej

Ustępy publiczne – w ewidencji 5 obiektów, przeprowadzono 5 kontroli.

W Tychach przy ul. Nad Jeziorem zlokalizowany jest ustęp typu kontenerowego, który nie posiada stałej obsługi. Obiekt administrowany jest przez Agencję Usług Wielobranżowych, która zatrudnia personel i uzupełnia środki myjące i dezynfekcyjne.

W ustępach zapewniono bieżącą ciepłą i zimną wodę, środki higieny tj. mydło w płynie, podajniki z ręcznikami jednorazowego użycia oraz pojemniki na odpady. Urządzenia sanitarne sprawne technicznie, utrzymane w bieżącej czystości. Wszystkie skontrolowane ustępy posiadają stałą obsługę. W trakcie kontroli stwierdzono odpowiedni zapas środków do dezynfekcji powierzchni i urządzeń sanitarnych, środki przechowywane są w pomieszczeniu obsługi bądź w pomieszczeniu gospodarczym.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 6 obiektów, przeprowadzono 6 kontroli, które nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie baseny posiadają umieszczone w widocznym miejscu regulaminy korzystania z pływalni oraz aktualne wyniki wody basenowej. Stan sanitarno-higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. W trakcie kontroli Pływalni w Tychach, w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono, iż schody na hali basenowej przy zjeżdżalni są skorodowane i pokryte rdzą. W związku z nieprawidłowościami wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości. W obiekcie zapewniony odpowiedni zapas środków myjących i dezynfekcyjnych oraz preparatów do uzdatniania wody basenowej. W obiekcie prowadzone są na bieżąco rejestry parametrów jakości wody.

Park wodny – w ewidencji 1 obiekt, Przeprowadzono 2 kontrole (jedna w ramach interwencji) dotyczące oceny bieżącego stanu sanitarnego obiektu. Wodny Park Tychy posiada opracowane plany higieny oraz harmonogramy czyszczenia niecek basenowych i otoczenia. W obiekcie prowadzone są systematyczne zapisy parametrów jakości wody. Przy

wejściu na strefę basenową znajduje się regulamin pływalni oraz komunikat, o jakości wody dostępny również na stronie internetowej. W 2023 r. zmodernizowano instalację wody ciepłej w szatni rekreacyjnej oraz oddano do użytku budynek sauny zewnętrznej wraz z całą infrastrukturą. Obiekt oceniono jako dobry.

Domy pomocy społecznej – w ewidencji 8 obiektów, przeprowadzono 3 kontrole w dwóch prywatnych domach opieki.

W trakcie kontroli jednego z domów stwierdzono poprawę stanu technicznego. Odmalowane zostały ściany i sufity w części pokoi i w korytarzu komunikacyjnym. W łazienkach zostały odnowione szafki. Obiekt oceniono jako dobry.

W drugim skontrolowanym domu opieki została przeprowadzona kontrola interwencyjna.

W trakcie kontroli stwierdzono brudne, zakurzone ściany w: gabinecie doraźnej pomocy medycznej; na korytarzach komunikacyjnych oraz w 11 pokojach pensjonariuszy. W stosunku do właściciela wszczęto postępowania administracyjne oraz wydano decyzję nakazującą usunięcie uchybień. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano próbki wody do badania laboratoryjnego na obecność bakterii Legionella sp. w instalacji ciepłej wody. Próbki zostały zakwestionowane ze względu na ponadnormatywną liczbę bakterii Legionella sp. na właściciela nałożono decyzję z obowiązkiem podjęcia działania zmierzającego do redukcji liczby bakterii Legionella sp. w wodzie ciepłej w obiekcie.

Noclegownie – w ewidencji 1 obiekt, nie przeprowadzono kontroli.

Hotele - w ewidencji 7 hoteli, przeprowadzono 7 kontroli, skontrolowano 3 obiekty.

Trzech właścicieli tyskich hoteli zwróciło się do PPIS w Tychach o przeprowadzenie kontroli w celu wydania opinii wymaganej przy kategoryzacji hotelu.

W jednym z nich przeprowadzono remont we wszystkich łazienkach hotelowych i łazienkach ogólnodostępnych. W restauracji ściany i podłogi wyłożone zostały nowymi płytkami ceramicznymi; zainstalowano nową armaturę i białą ceramikę. Ponadto wymieniono wszystkie łóżka w pokojach, odnowiono ściany i sufity wszystkich pomieszczeń.

W pozostałych skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości, obiekty oceniono jako dobre.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko – kosmetyczne, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej: w ewidencji 312 obiektów.

Zakłady fryzjerskie - w ewidencji 124 zakłady, przeprowadzono 30 kontroli, skontrolowano 30 zakładów.

Zakłady kosmetyczne - w ewidencji 128 zakładów, przeprowadzono 26 kontroli, skontrolowano 26 zakładów.

Zakłady odnowy biologicznej – w ewidencji 33 obiekty, przeprowadzono 9 kontroli, skontrolowano 9 obiektów.

Zakłady tatuażu - w ewidencji 10 obiektów, przeprowadzono 1 kontrolę, skontrolowano 1 obiekt.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjersko-kosmetycznych – w ewidencji znajduje się 17 zakładów, przeprowadzono 3 kontrole, skontrolowano 3 obiekty.

Zakłady tej grupy stanowiły najliczniejszą grupę obiektów komunalnych, charakteryzującą się największym zróżnicowaniem pod względem technicznym: od niewielkich obiektów obsługiwanych przez jedną lub dwie osoby, po salony fryzjersko-kosmetyczne, wyposażone w sprzęt najnowszej generacji. Pozytywnie ocenia się wzrost liczby gabinetów, wyposażonych w autoklawy. Pozostałe skontrolowane zakłady posiadają umowy na sterylizację narzędzi poza gabinetami oraz stosują narzędzia wyłącznie jednorazowego

użytku. Obserwuje się, że coraz częściej właściciele rezygnują ze stosowania bielizny wielokrotnego użytku na rzecz bielizny jednorazowej. Wymagania dla zakładów, w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i tatuażu regulują przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Jedną z ważniejszych regulacji jest art. 16 ww. ustawy, który nakłada na osoby podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, obowiązek wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości. Przy obsłudze klienta używa się czystej bielizny, większość zakładów stosuje bieliznę jednorazowego użytku, natomiast w przypadku ręczników wielorazowych składowane są w zamykanych pojemnikach, a następnie prane poza zakładem. Bielizna czysta przechowywana jest w higienicznych warunkach. Zakłady posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów lub opłata za wywóz odpadów uiszczana jest z opłatą czynszową za lokal. Przybory oraz narzędzia fryzjerskie i kosmetyczne czyste, dezynfekowane preparatami o szerokim spektrum działania. Ponadto, właściciele sukcesywnie wyposażają zakłady w własne autoklawy lub posiadają zawarte umowy na sterylizację narzędzi. W skontrolowanych w 2023 r. solariach nie stwierdzono nieprawidłowości. Właściciele w widocznym miejscu umieścili informację zgodnie ze wzorem podanym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium); oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium - Minister Zdrowia ostrzega: korzystanie z solarium zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry”.

Dworce, stacje kolejowe – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę.

Utrzymaniem czystości wiat oraz sprzątnięciem nawierzchni i opróżnianiem pojemników zajmują się specjalistyczne firmy zgodnie z zawartą umową. Ponadto, za bieżący stan sanitarno-higieniczny holu głównego, ustępów odpowiada firma zewnętrzna, pomieszczenia sprzątane są zgodnie z harmonogramem oraz w miarę potrzeb. W trakcie kontroli teren dworca i budynku dworca utrzymany czysto. Obiekt oceniono jako dobry.

Tereny rekreacyjne, parki – w ewidencji 8 obiektów, przeprowadzono 3 kontrole, skontrolowano 1 obiekt.

Ośrodek Wypoczynkowy „Paprocany” w Tychach przy ul. Parkowej 17 jako teren parkowy czynny jest cały rok. Kąpielisko zostało otwarte od 24.06.2023 r., termin zakończenia sezonu 31.08.2023 r. Na terenie ośrodka ustawiono pojemniki na odpady. W toaletach przy umywalkach znajdują się dozowniki z mydłem w płynie oraz podajniki z ręcznikami jednorazowego użycia i pojemniki na odpady. W szaletach zapewniona jest stała obsługa, która przeprowadza mycie i dezynfekcję urządzeń i pomieszczeń.

Cmentarze – w ewidencji 6 obiektów, nie przeprowadzono kontroli w 2023 r.

Zakłady pogrzebowe – w ewidencji 4 obiektów, przeprowadzono 1 kontrolę

Przedstawiciele PPIS uczestniczą w ekshumacjach na cmentarzach, które są przeprowadzane przez specjalistyczne firmy.

Obiekty sportowe – w ewidencji 10 obiektów, przeprowadzono 1 kontrolę.

Kontrolę przeprowadzono w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Tychach al. Marszałka Piłsudskiego 12 – Hala widowiskowo-sportowa. Bieżący stan sanitarny bez uwag. Obiekt oceniono jako dobry.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę. Skontrolowany obiekt prowadzi działalność w ciągu całego roku. Zakres kontroli obejmował sprawdzenie stanu sanitarnego toalet ogólnodostępnych oraz możliwość skorzystania z natrysków. Skontrolowane toalety wyposażone były w sprawne urządzenia sanitarne, dezynfekowane, utrzymane były w bieżącej czystości. Przy punktach wodnych zapewniony jest dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody a także środki higieny. Podczas kontroli stwierdzono prawidłową gospodarkę ściekami oraz odpadami komunalnymi. Dodatkowo w okresie letnim rozstawiane są na parkingach kosze na odpady.

Środki transportu publicznego – w ewidencji 2 podmioty, przeprowadzono 2 kontrole.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano:

- Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Tychach, ul. Towarowa 1,
- Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o. w Tychach, ul. Towarowa 3

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Tychach przy ul. Towarowej 1, posiada na stanie 156 autobusów. Skontrolowano 5 autobusów. PKM obsługuje 4 powiaty: Miasto Tychy, mikołowski, pszczyński, bieruńsko-lędziński oraz miasta Katowice i Oświęcim. Mycie autobusów odbywa się zgodnie z podpisaną umową w obiekcie zlokalizowanym na terenie bazy, którego dzierżawcą jest firma zewnętrzna. Odpady usuwane są do kontenera zlokalizowanego na terenie Bazy PKM.

Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o. w Tychach, ul. Towarowa 3 posiadają na stanie 30 środków transportu w tym dwa trolejbusy elektryczne. Kontrolą objęto 5 środków transportu. Pojazdy przystosowane są do poruszania się osób niepełnosprawnych. Mycie i dezynfekcja pojazdów odbywa się w godzinach nocnych w hali warsztatowej lub na placu postojowym. Mycie z zewnątrz odbywa się na myjni automatycznej należącej do firmy zewnętrznej w zależności od potrzeb, firma zapewnia środki myjące. Po skończonym kursie trolejbusy są gruntownie sprzątane i dezynfekowane przez pracowników spółki TLT. Skontrolowane trolejbusy utrzymane były w odpowiednim stanie sanitarno- porządkowym

W 2023 r. wpłynęły 3 interwencje. Przeprowadzono 3 kontrole sanitarne.

- Interwencja na uciążliwości związane z hałasem w lokalu mieszkalnym w Tychach, pochodzącym od urządzeń / agregatów w sklepie. Po przeprowadzeniu kontroli sanitarnej w mieszkaniu przedstawiciele Oddziału Laboratoryjnego Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Tychach przeprowadzili nocne pomiary hałasu. Pomiary nie wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Stwierdzony stan faktyczny nie dał podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego w wyżej wymienionej sprawie. Strona wnosząca interwencję została pisemnie poinformowana o sposobie załatwienia sprawy. Interwencja bezzasadna.
- Interwencja przekazana przez Głównego Inspektora Sanitarnego dot. nie stosowania się do obowiązujących przepisów sanitarnych i niewłaściwych warunków panujących w prywatnym domu opieki w Tychach. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego a w szczególności wskazanego w interwencji występowania brudu, nieprzyjemnego zapachu oraz wystąpienia świerzbu w placówce. Na dzień kontroli stan sanitarny obiektu nie budził zastrzeżeń, nie stwierdzono również nieprzyjemnego zapachu. Po kontroli wysłano zapytanie do przychodni sprawującej podstawową opiekę medyczną nad pensjonariuszami w temacie podejrzenia wystąpienia świerzbu w placówce oraz informacji w razie jego występowania czy wdrożono leczenie i powiadomiono o ryzyku zakażenia personel placówki. Koordynator medyczny pisemnie poinformował, iż lekarz sprawujący opiekę medyczną w placówce rozpoznał świerzbu u kilku podopiecznych. U wszystkich zdiagnozowanych włączone było leczenie

a personel Domu opieki został poinformowany o ryzyku zakażenia i środkach profilaktycznych. Natomiast z uwagi na stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości dotyczące zakurzonych ścian i ubytków tynku wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzje administracyjną. Interwencja bezzasadna.

- Interwencja na zbyt dużą zawartość chloru wolnego na terenie Wodnego Parku Tychach. Przeprowadzono kontrolę, podczas której ustalono, że administrator obiektu systematycznie nadzoruje pracę urządzeń oraz rejestruje wyniki pomiarów jakości wody na pływalni między innymi pod kątem występowania chloru wolnego. Przeanalizowano wyniki badań laboratoryjnych oraz raporty z pomiarów technicznych z dni 15 – 17 lipca 2023 r. Ocena spełnienia wymagań, nadzoru pracy urządzeń oraz wyniki pomiarów jakości wody na basenie nie budziły zastrzeżeń. Na terenie Parku Wodnego w Tychach wszystkie środki stosowane do dezynfekcji oraz uzdatniania wody posiadają karty charakterystyki oraz atesty PZH. Przy wejściu na halę basenową znajduje się również regulamin pływalni oraz komunikat o jakości wody. W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wody osobom kąpiącym się, zarządzający pływalnią ma obowiązek prowadzić dezynfekcje wody na pływalni. Osoba wnosząca interwencję została pisemnie poinformowana o sposobie załatwienia sprawy. Interwencja bezzasadna.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji.

W 2023 r. ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia na terenie Tychów zajmuje się Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A w Tychach z siedzibą przy ul. Sadowej 4. Mieszkańcy miasta Tychy zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, mieszkańcy dzielnic: Wilkowyje oraz Mąkołowice do ul. Powstańców zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia wody „Leśna” w Tychach należącego do RPWiK w Tychach. Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi monitoring jakości wody w celu oceny jej zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz analizuje możliwe zagrożenia zdrowotne wynikające z przekroczeń wartości parametrycznych i czasu ich występowania. W ramach monitoringu jakości wody PPIS w Tychach pobiera próbki do badań laboratoryjnych, zgodnie z harmonogramem kontroli urzędowych oraz próbki dodatkowe wynikające z bieżących potrzeb na przykład związane z interwencjami mieszkańców.

Badania jakości wody realizowane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej były zgodnie z ustalonymi rocznymi „Harmonogramami pobierania próbek wody” z częstotliwością określoną w przywołanym powyżej rozporządzeniu. Próbkę wody pobierane były głównie z punktów zlokalizowanych na sieci wodociągowej (punktów zgodności) oraz w stacjach uzdatniania wody (woda uzdatniona). Przedsiębiorstwa wodociągowe przekazują do PPIS w Tychach sprawozdania z badań, które wykonywane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbkę wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badane były w laboratoriach:

- Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Tychach i Bielsku – Białej
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarно – Epidemiologicznej w Katowicach;
- Centrum Badań i Dozoru Sp. z o.o. z siedzibą w Łędzinach,

- Wydziały Badania Wody należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach odpowiednio w: Laboratorium Katowice, Laboratorium Goczałkowice, Laboratorium Maczki w Sosnowcu;
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Pszczynie.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

W 2023 r. zgłoszono jedną interwencję w prywatnym budynku w Tychach na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Badania laboratoryjne nie wykazały przekroczeń parametrów mikrobiologicznych.

Pływalnie / baseny kąpielowe

- Pod nadzorem PPIS w Tychach znajduje się 7 obiektów:
- 1 Kryta Pływalnia przy ul. Edukacji 9
- 1 Wodny Park Tychy przy ul. Sikorskiego 20
- 3 baseny hotelowe; Stara Poczta, Arena i Piramida
- 2 baseny szkolne – Sportowa Szkoła Podstawowa Nr 19 w Tychach; Zespół Szkół nr 5 przy ul. Edukacji 11

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2023 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych PPIS w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2023 r.

Kąpielisko

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach pozytywnie zaopiniował przedłożony projekt uchwał Rady Miasta Tychy w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na terenie Gminy Miasta Tychy na 2023 r. oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 24 czerwca do 31 sierpnia 2023 r. Organizatorem Kąpieliska jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR) w Tychach. MOSiR Tychy w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym z kąpieliska OW Paprocany w Tychach. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej upoważnieni pracownicy PPIS w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie oceny wizualnej wody stwierdzono nieprzydatność wody do kąpielii ze względu na zakwity sinic w ilości powodującej zmianę barwy i mętności, zgodnie z wymaganiami zawartymi ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. 2019 r., poz. 255); natomiast w pobranej próbce wody na podstawie otrzymanych wyników laboratoryjnych nie stwierdzono przekroczeń mikrobiologicznych. Poinformowano Prezydenta Miasta Tychy o zakazie kąpielii i umieszczono stosowną informację - komunikat na stronie internetowej PSSE w Tychach, na portalu społecznościowym Facebook oraz internetowym serwisie kąpieliskowym.

Po przeprowadzonej ponownie kontroli urzędowej przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach stwierdzono przydatność wody do kąpielii zgodnie z wymaganiami zawartymi ww. rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Organizator kąpieliska zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach kontroli wewnętrznej pobierał próbki wody oraz dokonywał oceny wizualnej. Wszystkie próbki spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu, w związku z czym PPIS w Tychach, w każdym z tych przypadków, stwierdził przydatność wody do kąpielii. Orzeczenia każdorazowo wysyłane były do organizatora kąpieliska oraz Prezydenta Miasta Tychy. Od dnia 12 lipca 2023 r. kąpielisko było otwarte do końca trwania sezonu kąpielowego. W oparciu o przepisy Ustawy Prawo Wodne oraz wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii, po obliczeniu percentyli w oparciu o wymagania mikrobiologiczne dla wód powierzchniowych dokonano oceny sezonowej – jakość wody uznano jako doskonałą. Dokonano również klasyfikacji czteroletniej dla kąpieliska Ośrodek Wypoczynkowy Paprocany – Jezioro Paprocany, zlokalizowanego przy ul. Parkowej 17 w Tychach - jakość wody oceniono jako: doskonałą.

Analiza i wnioski

Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków świadczenia usług. Na przestrzeni ostatniego roku nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz wysokiego poziomu świadczonych usług. Wiele podmiotów gospodarczych w swojej działalności dąży do poprawy funkcjonalności pomieszczeń, zmiany wystroju wnętrz, wyposaża swoje obiekty w nowoczesne, dobrej jakości materiały sprzęty i urządzenia, co idzie w parze z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi określonymi w obowiązujących aktach prawnych.

Jednak w dalszym ciągu dla pracowników dokonujących czynności kontrolnych w zakładach kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu utrudniony jest sposób ich przeprowadzania. Powodem jest brak aktu prawnego, który określałby szczegółowe wymogi dla obiektów świadczących usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników jak i klientów.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału i wymazów z kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji.

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B).

Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane przez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w V cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2023 r. wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania PSSE w Rybniku oraz badania kału, wymazów z kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ)	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	3005	8044
	HAŁAS w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznego (interwencje)	1	2
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B)	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz wykrywanie obecności w kale antygeny Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	14808	161567

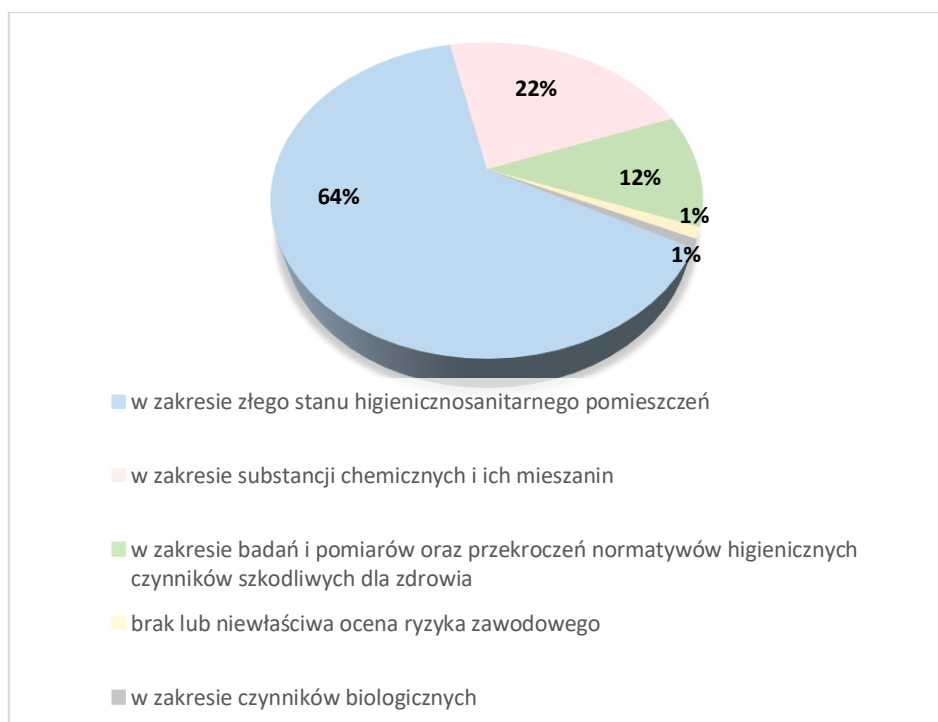
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.

W Tychach w 2023 r. nadzorem bieżącym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych objętych było 265 podmiotów gospodarczych. W zakładach tych zatrudnionych było 30136 pracowników.

W 2023 r. przeprowadzono 85 kontroli w 63 obiektach. Wydano 35 decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, które dotyczyły naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Decyzje te zawierały 346 nakazów. Nałożono 2 grzywny w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 700 zł.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 3 kontrole oraz nałożono karę pieniężną w wysokości 2000 zł za nieprawidłowości dotyczące udostępnianych na rynku produktów kosmetycznych.

Stwierdzone nieprawidłowości

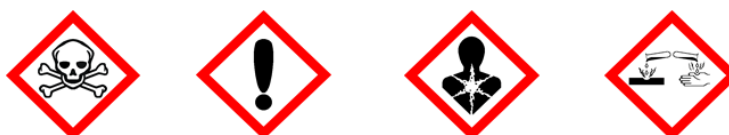

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzono w 35 zakładach, głównie w zakresie hałasu, oraz w mniejszym stopniu w zakresie drgań mechanicznych, promieniowania optycznego nielaserowego, czynników chemicznych oraz pyłów. W warunkach tych pracowało 1277 osób.

Choroby zawodowe

W 2023 r. stwierdzonych zostało 11 chorób zawodowych w 4 zakładach pracy, w tym: 7 przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy - zespołów cieśni nadgarstka, 3 przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy, 1 uszkodzenie słuchu spowodowane hałasem.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie Miasta Tychy przeprowadzono jedną kontrolę w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Podsumowanie

W zakładach pracy na terenie powiatu stwierdzane są głównie przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu na stanowiskach pracy - pracodawcy są zobowiązani do sporządzania i wprowadzania w życie programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas oraz do zapewnienia pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej słuchu. Występuje też praca monotypowa na liniach produkcyjnych, która jest przyczyną chorób zawodowych wywołanych sposobem wykonywania pracy - przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego i przewlekłych chorób układu ruchu.

Większość stwierdzanych w zakładach pracy nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego stanu pomieszczeń higienicznosanitarnych lub pomieszczeń pracy. Często stwierdzane było nieprzestrzeganie przepisów prawa w zakresie stosowania lub wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, a także brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju oraz wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowie ludzi. W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniowano 9 projektów planów zagospodarowania przestrzennego. Dla kolejnych 3 projektów planów i zmiany studium uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku zmiany 4 planów uznano za zasadne odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wystąpiono również o uzgodnienie 3 planów, dla których odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów wskazywały zagospodarowanie zgodne ze stanem istniejącym, wskazywały możliwość realizacji nowej zabudowy głównie pod zabudowę wielofunkcyjną, mieszkaniową i usługową, zakładały ochronę wybranych terenów przed wprowadzeniem zabudowy oraz wprowadzały zmiany w zakresie układu komunikacyjnego aby dostosować go do obecnego i przyszłego zagospodarowania terenu. W każdym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Celem sporządzanych planów było racjonalne zagospodarowanie terenów, zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej przyjętej dla danego obszaru w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Tychy poprzez ustalenie stosownych przeznaczeń terenów oraz zasad zabudowy, zagospodarowania oraz kształtowania i ochrony ładu przestrzennego.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2023 r. Prezydent Miasta prowadząc postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zasięgał opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do obowiązku przeprowadzenia takiej oceny dla 17

przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w 1 przypadku wyrażono opinię o potrzebie przeprowadzenia takiego postępowania określając jednocześnie zakres raportu. Dodatkowo w przypadku 1 przedsięwzięcia zaliczanego do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko określono zakres wymaganego raportu.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla 1 przedsięwzięcia – budowy linii kolejowej relacji Orzesze – Tychy – Bieruń.

Przy jego uzgadnianiu zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono 11 projektów architektoniczno-budowlanych, w tym m.in. dokumentację projektową palarni kawy, przychodni, gabinetów stomatologicznych, żłobków, lokali gastronomicznych. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W roku 2023 pracownicy pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego dokonali ogółem 87 odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów były sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, magazyny spożywcze sprzedaży internetowej, przychodnie, gabinety lekarskie i stomatologiczne, żłobki, przedszkola, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, środowiskowy dom samopomocy, pracownia badań endoskopowych w Szpitalu Miejskim, Stacja Pogotowia Ratunkowego oraz obiekty handlowo-usługowe i produkcyjno-magazynowe.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

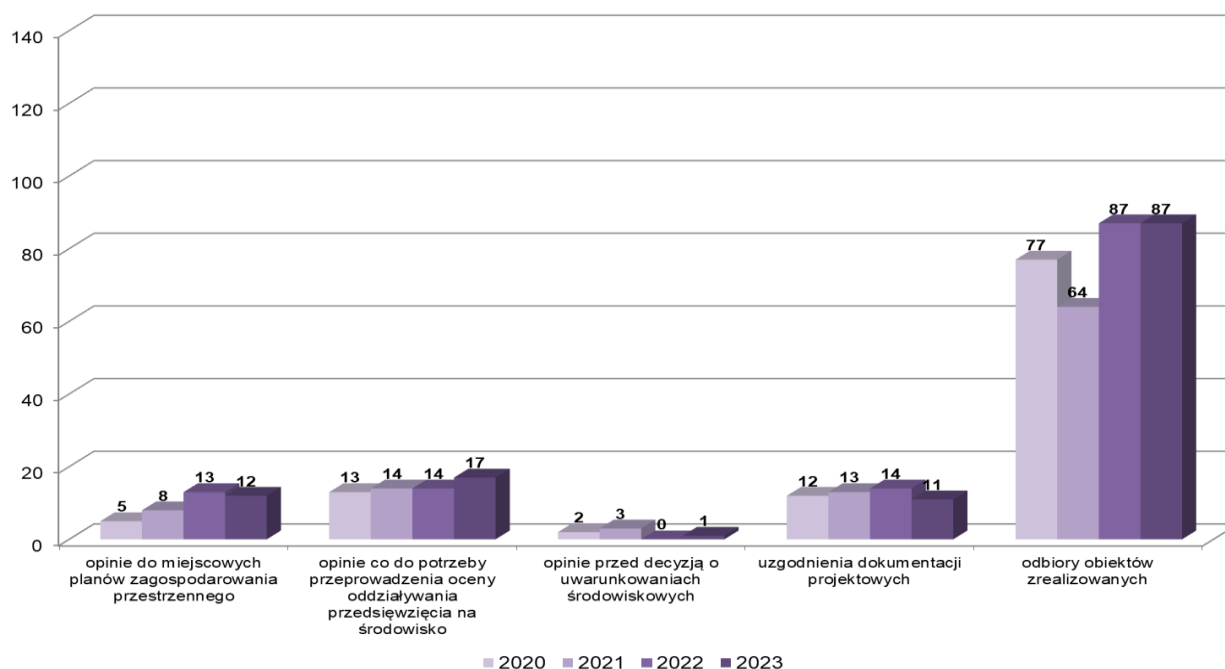
Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2023:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	12
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	17
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	1
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	11
Odbiory obiektów zrealizowanych	87

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2020 - 2023

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

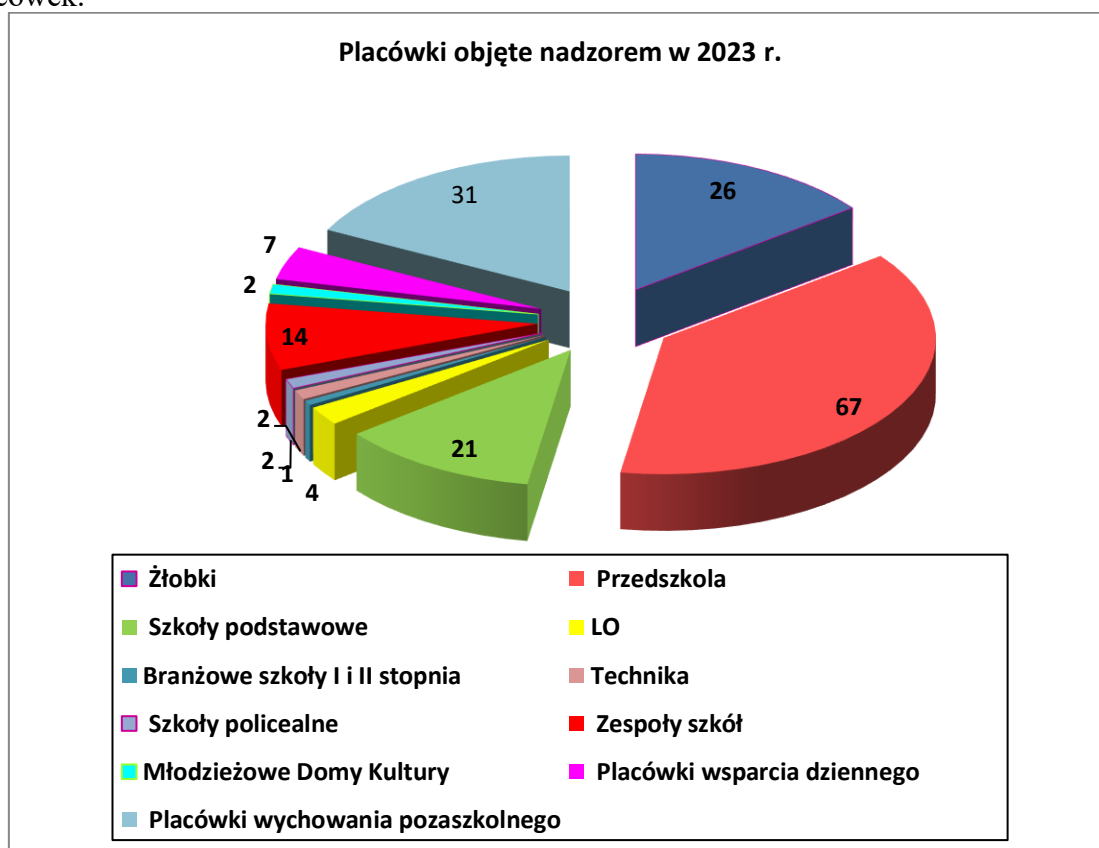
Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach. Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się **177** placówek nauczania i wychowania w mieście Tychy. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **118** kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego. Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- złego stanu technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży,
- stanu technicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury.

W 2023 r. wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące nieprawidłowego stanu technicznego placówek.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w **26** placówkach. Skontrolowano 4 żłobki, w których przebywało 423 dzieci. Przeprowadzono **17** kontroli sanitarnych. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2023 r. wydano **3** decyzje określające maksymalną liczbę dzieci w żłobkach.

Przedszkola

W 2023 r. PPIS w Tychach nadzorował **67** przedszkoli. Skontrolowano **31** placówek, do których zapisanych było 2419 dzieci. Przeprowadzono **34** kontrole sanitarne. Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2023 r. PPIS w Tychach nadzorował **21** szkół podstawowych, **14** zespołów szkół, **4** LO, **2** technika, **1** branżową szkołę I stopnia oraz **2** szkoły policealne, w których przeprowadzono **42** kontrole sanitarne.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów. W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III. Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, uczniowie nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2023 r. nadal prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. Zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, na rzecz wykorzystywania podczas zajęć form wizualnych (programy multimedialne.)

Dożywianie dzieci i młodzieży

Na terenie miasta Tychy **12** szkół prowadzi dożywianie w formie posiłków jedno lub dwudaniowych, z których korzystało **2140** uczniów.

Z posiłków dofinansowanych w 2023 r. skorzystało **115** uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

W 2023 r. dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów. Pomiar przeprowadzono w 1 szkole podstawowej oraz 1 zespole szkół. Pomiarami objęto 9 klas szkoły podstawowej, w której zmierzono 176 uczniów – z czego 50 uczniów siedziało w niedostosowanych do swojego wzrostu meblach szkolnych. W zespole szkół pomiarami objęto 6 grup/klas przedszkolnych/szkolnych, w których zmierzono 97 dzieci/uczniów – z czego 34 dzieci/uczniów korzysta z mebli niedostosowanych do swojego wzrostu. Dyrektorzy placówek informowali pisemnie, że stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości w tym zakresie zostały usunięte.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2023 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w 2 szkołach podstawowych, gdzie analizie poddano 34 oddziały, w których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Badania w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków

W 2023 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Tychach przeprowadzili badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków. Badaniu zostali poddani uczniowie 2 szkół podstawowych, w których badaniem objęto uczniów z 14 oddziałów. Zważono 239 tornistrów/plecaków, z czego 31 tornistrów/plecaków przekraczało 15% masy ciała. Analiza przeprowadzonych badań wykazała przekroczenie dopuszczalnej wagi tornistra w 11 oddziałach.

Badania miały na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów szkół podstawowych.

Wszystkie placówki, w których przeprowadzono ważenie tornistrów/plecaków otrzymały pisemną analizę wyników z zaleceniami dla rodziców i nauczycieli.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że **wszystkie placówki realizowały obowiązek** zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Przepis nie określa szczegółowo sposobu realizacji zadania. Dzieci z klas I-III mają możliwość pozostawiania podręczników we własnych salach do zajęć lekcyjnych zaś uczniowie klas starszych najczęściej w indywidualnych szafkach bądź zbiorowych półkach.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie. Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca.

Na terenie powiatu tyskiego wszystkie placówki zapewniają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach dla dzieci oraz w sanitariatach dla uczniów. W 4 skontrolowanych placówkach standardy dostępności do urządzeń sanitarnych nie są zachowane.

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Analogicznie do lat ubiegłych w 2023 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach różnego typu. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników jednorazowego użytku, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są odpowiednio zabezpieczone.

W 2023 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2023 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był przede wszystkim w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Przygotowany został specjalny program zajęć na którego składały się m.in. wycieczki piesze i autokarowe, wyjazdy na obiekty rekreacyjno-sportowe, spacer po okolicy. Przeprowadzono 22 kontrole stanu sanitarnego placówek organizujących wypoczynek.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku. Wypoczynek odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Podsumowanie:

Prowadzony nadzór w 2023 r. pozwala stwierdzić, iż stan techniczny obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Niepokojącym zjawiskiem pozostają niewątpliwie problemy o charakterze higienicznym, związane ze stwierdzonymi przypadkami wszawicy. W związku z nagminnie pojawiającym się problemem występowania wszawicy wśród dzieci, dyrektorom placówek oświatowych przekazywano materiały edukacyjne w formie ulotek. Działania podejmowane przez dyrektorów placówek we współpracy z rodzicami i pielęgniarkami nie są całkowicie skuteczne, ze względu na powtarzające się zakażenia.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W 2023 r. działalność Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej była skupiona na koordynacji oraz wdrożeniu programów profilaktycznych adresowanych do placówek oświatowo–wychowawczych. Głównym celem było poszerzenie grona odbiorców treści programowych. Drugim ważnym aspektem działalności było angażowanie się w szereg akcji i kampanii prozdrowotnych. Dużą rolę odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje i materiały dotyczące promocji zdrowia oraz zdrowego stylu życia.

Zaplanowane działania wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022–2026 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Na 2023 r. zaplanowano realizację następujących programów edukacyjnych skierowanych do placówek oświatowo–wychowawczych:

- „Czyste powietrze wokół nas”– program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowanej do przedszkoli,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”– promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”– zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”– dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Bieg po zdrowie”– program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do IV klas szkół podstawowych,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS– ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”– upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”– ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”– upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie–Pierwszy Krok”– poprawa świadomości uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych przez szkolnych koordynatorów, zgodnie ze scenariuszami zajęć lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy mieli możliwość modyfikowania treści w zależności od potrzeb i możliwości danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: „*Zdrowie dla wszystkich*”,
- „Nowe narkotyki–Nowe zagrożenia”,
- „Brazowo, ale czy zdrowo”,
- akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania,
- „Bezpieczne Ferie 2023”,
- „Bezpieczne Wakacje 2023”,
- profilaktyka wad postawy,
- profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- „Łap słońce z głową”,
- „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”,
- profilaktyka grypy,
- profilaktyka wszawicy,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- „United In Protection”– kampania na rzecz szczepień,
- kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”,
- promowanie powszechnego szczepienia przeciwko HPV,
- „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”/„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”,
- kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”,
- wojewódzka akcja pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”,
- interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej– profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych skierowana do obywateli z Ukrainy.

Realizacja zadań oświatowo–zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na podejmowaniu działań w terenie. Od kilku lat Sekcja Promocji Zdrowia organizuje stoiska profilaktyczne, pogadanki, warsztaty dla dzieci i młodzieży, edukując zainteresowane osoby. W ramach tych przedsięwzięć prowadzone są ćwiczenia profilaktyczne z użyciem alko– i narkogogli oraz pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących.

W dniu 27 lutego 2023 przedstawiciele Sekcji Promocji Zdrowia przeprowadzili prelekcje dla uczniów Zespołu Szkół im. Orłąt Lwowskich w Tychach. Luty obchodzony był w szkole pt. „Miesiąc walki z rakiem”. Młodzież wysłuchała prelekcji, w których omawiano poszczególne zalecenia „Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem”. Pierwsza dotyczyła niekorzystnego wpływu palenia papierosów tradycyjnych i e–papierosów, niebezpiecznego wpływu biernego palenia, mechanizmu uzależnienia oraz kwestii zdrowotnych i finansowych z nim związanych. Podczas drugiej prelekcji omawiano zdrowy styl życia. Promowano modny ostatnio trend „slow food”, zasady zdrowego odżywiania, codzienną i regularną aktywność fizyczną oraz sposoby radzenia sobie ze stresem. Ostatnia dotyczyła unikania nadmiernej ekspozycji na promienie słoneczne oraz ochrony przed nimi, regularnej obserwacji znamion i wizyt u dermatologa.

W marcu zorganizowano kilka konferencji dot. profilaktyki chorób odkleszczowych pt. „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, skierowanych do pracowników PSSE w Tychach, dyrekcji oraz kadry pedagogicznej szkół podstawowych i przedszkoli. Ponadto kampanię rozpropagowano wśród placówek oświatowo–wychowawczych, do których przesłano materiały edukacyjne. Informację o kampanii rozpowszechniono w podmiotach leczniczych i jednostkach samorządu terytorialnego. Instytucje te zamieściły informacje na swoich stronach internetowych i mediach społecznościowych.

POWIATOWA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA W TYCHACH

Kampania edukacyjna pod hasłem „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania jest wynikiem przeprowadzonej analizy epidemiologicznej zachorowań na choroby odkleszczowe.

W 2022 r. zapadalność na boreliozę zarówno w woj. śląskim, jak i warmińsko-mazurskim była powyżej średniej krajowej.

Choroby odkleszczowe stanowią niezwykle aktualny problem zdrowia publicznego. Ta grupa chorób zakaźnych przenoszonych przez zainfekowane kleszcze. Do zakażenia zwykle dochodzi na skutek ukłucia, w czasie którego do krwiobiegu wraz ze śliną lub wymiotami kleszcza dostają się groźne patogeny.

Najczęściej występującą chorobą odkleszczową jest borelioza z Lyme, która jest przewlekłą wielofazową chorobą układową, charakteryzującą się występowaniem objawów skórnych, stawowych, kardiologicznych i neurologicznych. Różnorodność objawów oraz podobieństwo do wielu innych schorzeń znacznie utrudnia rozpoznanie.

Sezonowa aktywność kleszczy rozpoczyna się, w zależności od temperatury, w końcu marca i trwa zazwyczaj do listopada. Jeszcze jakiś czas temu kleszcze można było spotkać wyłącznie na wilgotnych, porośniętych gęstą trawą łąkach lub w lasach. Obecnie jednak pajęczaki pojawiają się nawet w przydomowych ogródkach, miejskich parkach lub placach zabaw.

Ochrona przed kleszczem:

- ubieranie odpowiedniej odzieży, zasłaniającej jak największą powierzchnię ciała,
- stosowanie repelentów,
- obserwacja ciała po powrocie z miejsc narażenia na kontakt z kleszczami.

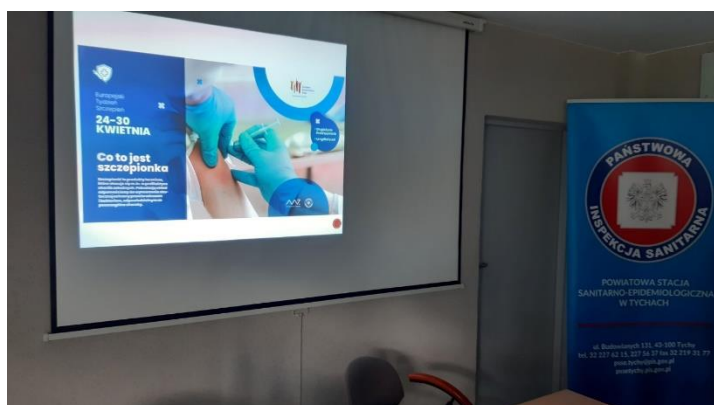
W momencie zaobserwowania kleszcza w skórze, należy go jak najszybciej usunąć z powierzchni ciała ruchem obrotowym!

Sekcja Promocji Zdrowia, na zaproszenie Zespołu Szkół im. Orłąt Lwowskich w Tychach, wzięła udział w II Tyskiej Eskulapiadzie zorganizowanej z okazji „Światowego Dnia Zdrowia”. Tegoroczne hasło brzmiało: „Zdrowie dla wszystkich”. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął m.in. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach. W ramach inicjatywy młodzież z tyskich szkół podstawowych wzięła udział w rywalizacjach drużynowych. Uczniowie klas 7–8 musieli rozwiązać test wiedzy o zdrowym stylu życia, a w ramach części praktycznej do wykonania mieli zadania tj. przenoszenie rannego na noszach, zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, w tym zasady bezpieczeństwa, pozycja boczna bezpieczna, resuscytacja krążeniowo–oddechowa, bandażowanie oraz tor sprawności fizycznej. W ramach przedsięwzięcia pracownicy PSSE zorganizowali stoisko profilaktyczne, na którym dostępne były materiały edukacyjne dotyczące szeroko rozumianego zdrowia i jego ochrony. Ponadto dużym zainteresowaniem cieszyły się alko– i narkogogle, dzięki którym młodzież mogła przetestować, jak ogromne

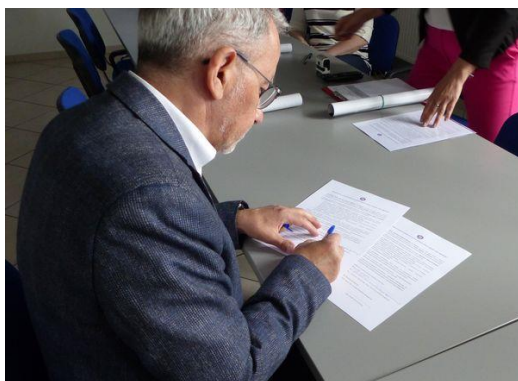
zagrożenie niesie ze sobą używanie substancji psychoaktywnych. Młodzież chętnie brała udział u ćwiczeniach i podejmowała w tym temacie dyskusję.

W związku z obchodami „Europejskiego Tygodnia Szczepień” odbyły się również zajęcia w Zespole Szkół Nr 6 w Tychach. Młodzież poznała najważniejsze informacje na ten temat oraz udostępniono materiały informacyjno–edukacyjne dla rodziców/opiekunów. Ponadto dla klas pierwszych zorganizowano warsztaty profilaktyczne nt. nowych substancji psychoaktywnych. Sekcja Promocji Zdrowia, w oparciu o prezentację multimedialną, przedstawiła młodzieży mechanizm działania uzależnień oraz konsekwencje zdrowotne wynikające z przyjmowania środków psychoaktywnych. Uczniom przedstawiano również szkody społeczne, moralne oraz ekonomiczne. Po części teoretycznej zaproponowano ćwiczenia z wykorzystaniem alko– i narkogogli np. przejście przez tor przeszkód, ułożenie wieży z papierowych kubków czy poszukiwanie wyznaczonego przedmiotu wśród wielu innych, rozrzuconych.

W ramach kampanii „Nowe narkotyki– Nowe zagrożenia” w Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Tychach odbyły się spotkania, w których uczestniczyli przedstawiciele Policji oraz Straży Miejskiej, zaproszeni do utworzenia koalicji lokalnej, mającej na celu wzmocnienie działań profilaktycznych w zakresie zapobiegania używaniu substancji psychoaktywnych. Na spotkaniu omówiono cele i założenia kampanii. Koalicjantom przedstawiono metody i formy pracy Sekcji Promocji Zdrowia w ramach profilaktyki substancji psychoaktywnych. Podczas narady wymieniono się doświadczeniami oraz ustalono wspólny zakres działań. Podpisano również porozumienie koalicyjne o współpracy w omawianym zakresie. Wszystkim instytucjom przekazano materiały edukacyjne kampanii kierowane do petentów. W ramach akcji na terenie nadzorowanym odbyły się liczne działania edukacyjne, mające na celu ochronę młodych ludzi przed eksperymentowaniem i złapaniem się w sidła nałogu.

W dniu 17.05.2023 r. Sekcja Promocji Zdrowia wzięła udział w obchodach Szkolnego Tygodnia Profilaktyki pt. „Bezpieczeństwo w domu, w szkole, na ulicy”. Akcja została zorganizowana przez Zespół Szkół Specjalnych nr 8 w Tychach. Podczas warsztatów z młodzieżą pracownicy poruszali tematykę bezpieczeństwa podczas wypoczynku. Z uczniami rozmawiano nt. ochrony przed kleszczami (występowanie pajęczaków, najbardziej charakterystyczne miejsca wkłucia, ochrona– ubiór, repelenty, szczepienia). Prezentowano strój, który odpowiednio zakrywa ciało człowieka by zminimalizować ryzyko wkłucia się kleszcza. W związku ze zbliżającym się sezonem letnim podejmowano tematykę ochrony przed nadmiernym promieniowaniem słonecznym (ubiór i ochrona skóry, kontrola znamion). Ostatnim zagadnieniem poruszonym podczas warsztatów, było poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: „Alkohol– szczęśliwszy świat?”. Uczniowie podczas burzy mózgów wymienili całą listę szkód wywoływanych przez napoje alkoholowe. Na koniec uczniowie wzięli udział w ćwiczeniach z użyciem alkogogli symulujących użycie alkoholu. Dostali również karty pracy do wypełnienia celem utrwalenia wiedzy z podejmowanej tematyki.

Dnia 17.06.2023 r. pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia wzięli udział w Parafialnym Festynie Rodzinnym przy kościele św. Jana Chrzciciela w Tychach. Podczas festynu można było skorzystać z wielu atrakcji m.in. wziąć udział w zawodach sportowych czy turnieju szachowym, licznych konkursach, nauczyć się pleść wianki. Pracownicy Stacji na stoisku profilaktycznym promowali zdrowy styl życia, ze szczególnym uwzględnieniem zbliżających się wakacji i bezpiecznego wypoczynku. Dużym zainteresowaniem cieszyły się narko- i alkogogle, z których korzystali zarówno dorośli, jak i młodzież. Dla najmłodszych uczestników przygotowano liczne zagadki, quizy i kolorowanki.

Obchody "Tygodnia Higieny Rąk" ogłoszonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego w dniach od 10 do 14 lipca. objęły półkolonie żeglarsko-sportowe „Gang Żeglarzy” w Tychach. Z dziećmi przećwiczone prawidłowe mycie rąk. Omówiono także sposoby otwierania drzwi po umyciu rąk w miejscach publicznych oraz zachowanie zasad higieny otoczenia. Uwagę dzieci zwrócono również na prawidłowe wycieranie rąk po umyciu. Dzieci chętnie dzieliły się swoimi spostrzeżeniami i wiedzą w zakresie higieny rąk, higieny osobistej i otoczenia. Wychowawcom pozostawiono materiały edukacyjne celem utrwalenia przekazanej wiedzy.

W ciągu okresu wakacyjnego dystrybuowano materiały dotyczące bezpiecznego wypoczynku do bibliotek, kąpielisk, organizatorów wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży, miejskich i gminnych ośrodków sportu i rekreacji, rodzinnych ogrodów działkowych, celem dotarcia z przekazem do jak najszerszego grona odbiorców. Materiały dotyczyły ochrony przed słońcem, bezpiecznego spędzania czasu wolnego oraz ochrony przed kleszczami.

Materiały edukacyjne dot. wojewódzkiej akcji pt. „Łap słońce z głową” zostały przekazane jednostkom samorządu terytorialnego, dyrekcjom szkół podstawowych i ponadpodstawowych, celem zamieszczenia na stronach internetowych. Do wszystkich szkół przed okresem letnim przekazano również plakat dot. akcji „Bezpieczne Wakacje 2023”.

W sezonie wakacyjnym zorganizowano akcję skierowaną do przedszkolaków z Niepublicznego Przedszkola „Maluszkowo” w Tychach. Podczas spotkania omawiano temat higieny osobistej oraz higieny rąk. Drugim podjętym tematem była ochrona przed kleszczami. Na koniec każde dziecko mogło zobaczyć różne postaci kleszczy przez lupę.

Stoisko Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Tychach zorganizowane zostało podczas Pikniku Rodzinnego „Bezpieczne wakacje” nad Jeziorem Paprocańskim w Tychach. Na stoisku prezentowano materiały informacyjno–edukacyjne związane z bezpiecznym wypoczynkiem. Zorganizowano kącik dla najmłodszych, natomiast dorośli mogli przećwiczyć swoją sprawność i motorykę podczas ćwiczeń z użyciem alko– i narkogogli. Prezentowano różne formy kleszczy oraz przyrządy służące do bezpiecznego usunięcia kleszcza ze skóry. Na stoisku prowadzono pomiary zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu u palaczy.

Stoisko Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Tychach prezentowane było podczas „Dnia bez samochodu” pod Urzędem Miasta w Tychach w dniu 22 września. Na najmłodszych czekały zagadki oraz quizy dot. zdrowia i higieny, a na nieco starszych ćwiczenia z użyciem alko– i narkogogli. Pokazywano różne formy kleszczy oraz przyrządy służące do bezpiecznego usunięcia ich ze skóry.

W okresie jesienno–zimowym rejestruje się wzrost zachorowań na choroby przenoszone drogą kropelkową. Z tego powodu w Gemini Park w Tychach zorganizowano stoisko profilaktyczno–edukacyjne, na którym prezentowano aktualne tematy prozdrowotne dla odwiedzających galerię w dniu 7 października. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane przez Urząd Miasta w Tychach. Pracownicy PSSE zwracali szczególną uwagę na utrwalenie podstawowych zasad higieny poprzez instruktaż prawidłowego mycia rąk. Z dziećmi dyskutowano o sytuacjach kiedy należy myć ręce i przekazywano im tematyczne kolorowanki i naklejki. Mieszkańcy mieli okazję wziąć udział w wykładach, skorzystać z bezpłatnych porad i badań, m.in. pomiaru glukozy, ciśnienia, analizy masy ciała, komputerowego badania stóp, słuchu, porad położniczo–pielęgniarskich, konsultacji w zakresie uzależnień, zdrowia psychicznego, fizjoterapii czy dietetyki.

Dnia 20 października odbyła się akcja edukacyjna w ramach Klubu Pacjenta, podczas której zorganizowano wiele ciekawych atrakcji dla lokalnych seniorów. Organizatorem wydarzenia była Fundacja "Z sercem do Pacjenta" przy współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Tychach oraz Grupy American Heart of Poland. Podczas akcji kierownik Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku wygłosił wykład na temat prawidłowego czytania etykiet produktów. Nie zabrakło również okazji do indywidualnych rozmów. Na stoisku PSSE w Tychach każdy mógł znaleźć interesujące materiały dotyczące m.in. higieny rąk, szczepień, bezpiecznego grzybobrania, ochrony przed kleszczami i promieniowaniem słonecznym, czy wpływu substancji psychoaktywnych na organizm.

W ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS” oraz akcji pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” w 20 szkołach ponadpodstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, koordynatorzy szkolni przeprowadzili 146 godzin lekcyjnych, w wyniku których edukacją objęto 3119 uczniów. Młodzież brała udział w apelach profilaktycznych i prelekcjach wygłaszanych przez nauczycieli. Dla petentów przygotowano wystawę informacyjno–edukacyjną na temat profilaktyki HIV/AIDS.

Działania podejmowane w 2023 r. w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej, dotyczyły szeroko rozumianej profilaktyki, promowania zdrowego stylu życia oraz działań związanych z sytuacją epidemiologiczną. Realizacja zadań odbywała się poprzez inicjowanie i koordynowanie programów edukacyjnych, edukację w placówkach oświatowo–wychowawczych oraz podczas imprez masowych, a także nagłaśnianie problematyki zdrowotnej w mediach społecznościowych.

Podczas prowadzonych wizytacji i porad stwierdza się zainteresowanie tematyką prozdrowotną wśród uczniów i kadry pedagogicznej, natomiast dużą barierą jest brak czasu na realizację, natłok różnych zadań oraz braki w obsadzie kadrowej.

Sekcja Promocji Zdrowia dąży do corocznego podniesienia frekwencji szkół w programach edukacyjnych, celem dotarcia z edukacją do jak największej ilości szkół.